

*“... Blijft nog lange bonke,
staan daar, van de Wulgenstronke,
staan en, bij den waterboord,
dragen jonghout immer voort...”*

Guido Gezelle

Historiek

Daar stond ze dan in Athene, Artemis Lygodesma, een standbeeld uit de Griekse Oudheid dat werd rechtgehouden door een wilgenbosje. Precies hierdoor kon door Artemis' broers Astrabacus en Alopecus worden teruggevonden. Ook aan Hera/Juno werd de (treur-) Wilg gewijd als beschermer van huwelijken en werd onder meer aangeroepen om heftige menstruaties te temperen. Tijdens de Atheense Thesmoforiën, een Atheens vruchtbaarheidsfeest die uitsluitend door gehuwde vrouwen werden gevierd, zaten of lagen de vrouwen op allerlei planten die de reputatie hadden de liefdesdrift te onderdrukken, o.a. wilgenbladeren en -twijgen. Voor dit doel bereide men ook een drank uit wilgenkatjes. De wilg was eveneens een boom die geassocieerd werd met Perseus/prosperina, de godin van het dodenrijk. Orpheus die afdaalde om zijn geliefde terug te halen met een wilgentak in de hand. Ten slotte kennen we ook nog de zoektocht naar het Gulden Vlies van de zonneheld Jason en de Argonauten die op een veld terecht kwamen dat beplant is met wilgen waaraan lijken bungelden. Ze verbranden hun doden niet, maar hangen ze in runderhuid aan wilgentoppen opdat ze door de kracht van de boom met zekerheid herboren zullen worden. In Rusland en Duitsland gebruikt men op palmzondag wilgentakken naar aanleiding van een raadsel

wordt de zon voorgesteld als een haan die in de top van de wilg zit en waarvan de veren tot op de grond reiken. In een Letlands mythologisch lied gluurt de zoon van een god vanachter een haag van gouden wilgen naar de zonedochter die aan het baden is.

Heidens Geloof

In vele culturen speelt de wilg een belangrijke rol binnen de mythologie, de magie en binnen landelijke tradities. Hij werd in verband gebracht met dromen, kunstzinnige inspiratie en toverij. De botanische naam *Salix* is afgeleid van het Keltische woord 'sal' (nabij) en 'lis' (water). En waar de wilg snel groeit met diepe sterke wortels in de bodem verankerd, wordt zij vaak geplant om erosie aan de oevers van rivieren tegen te gaan. En waar de els koning van het water genoemd wordt, kunnen we de wilg als diens koningin beschouwen.

De wilg is gewijd aan verschillende Griekse goden en godinnen zoals bijv. Proserpina, Orpheus, Hecate, Circe, Belenus, Artemis en Hermes gewijd. Eén van de belangrijkste eigenschappen die aan de wilg werd toegeschreven is vruchtbaarheid. Steek je een takje in de grond, dan ontstaat daaruit een nieuw boompje dat met zijn slanke, beweeglijke twijgen ook in verband gebracht met de slang, die gewijd was aan Proserpina.

De priesters van Asclepius gebruikten traditiegetrouw wilgentakken in de bedden van onvruchtbare vrouwen om daarmee de mystieke slangen (een fallisch vruchtbaarheidssymbool) uit de onderwereld tevoorschijn te lokken opdat ze heling zouden schenken. Ook tijdens de antieke Spartaanse vruchtbaarheidsriten van de godin Artemis demonstreerde men een verband tussen de wilg vruchtbaarheid en/of bevruchting. Meer nog, mannen werden toentertijd weleens met wilgenroeden aan boomstronken geketend om afgeranseld te worden tot zij een erectie bekwamen waarna ze met hun sperma en bloed het land vruchtbaar zouden maken..

Maar, ook voor dichters was het een inspirerende boom, want het geluid van de zwiepende takken inspireerde hen. Zo zou de Griekse zanger Orpheus zijn talent ontvangen hebben van de wilg door wilgentakken met zich mee te dragen tijdens zijn reis door de onderwereld. En waar zijn talent bij Apollo erg in de smaak viel, kreeg hij van hem zelfs een lier om daarop te musiceren. Hij zou niet alleen wilde dieren met zijn muziek betoverd te hebben, maar ook bomen en rotsen van de Olympus die in beweging kwamen om Orpheus te volgen. Zo ook zien we een reliëf in de tempel van Delphi dat Orpheus leunend tegen een wilgenstam toont. Daarop zien we dat hij met zijn handen de takken aanraakt.

Edoch kent de wilg ook een eerder sinistere zijde die verband houdt met de doden en rouw. Zo zou Griekse tovenares Circe een begraafplaats met wilgen beplant hebben die gewijd waren aan de Godin Hecate terwijl mannelijke lijken in ossenhuiden gewikkeld werden en in de toppen van de wilgen werden achtergelaten. In de wereld van de oude Kelten werd dan weer aanbevolen een jonge wilg te planten en diens

groei te observeren bij de graven opdat de ziel van de overledenen zijn weg makkelijk naar het hiernamaals kan vinden. Een mogelijke uitloper hiervan zien we o.a. in Engeland waar dodenakkers zich vaak in de buurt van rivieren, meren of moerassen bevonden. Deze Engelse begraafplaatsen werden ook bewust beplant met wilgen om de geesten van de doden te beschermen.

Maar, hoe zit het dan met het alom bekende verband tussen wilgen en water? Water verwijst vaak naar de maangodinnen uit de oude religies. Bijvoorbeeld op het feest van St. George wordt de wilg vereerd door de Roemeense zigeuners. Tijdens dit feest representeert een met een wilgenkrans getooide Wilg het wezen van 'Green George' die vruchtbaarheid over het land brengt en deze ook waarborgt. Op de vooravond van het feest word er een jonge wilg gekapt, opgericht en versierd op de plek van de feestelijkheden. De versiering van deze wilg bestaat uit tal van kleurige linten. 's Nachts verzamelen alle zwangere vrouwen zich rond deze wilg en leggen ze aan de voet van de stam een voorwerp of kledingstuk neer. Wanneer een blad op één van de voorwerpen valt, zou de eigenares ervan een vlotte bevalling hebben.

Gedurende een periode van rouw, geloofde de bevolking eveneens dat het dragen van een wilgentakje een ondersteunende werking had. Alsook zou het de drager ervan ondersteunen om door alle rouwfases heen te komen.

Magische eigenschappen en gebruik

De bekende, magische bezem- en of heksensteel die ons via tal van sprookjes werd overgeleverd, zou vervaardigd zijn door takken van een berk en es, die samengebonden werd met wilgentakken. Voorts werden er 'toverstaven' (Ruinstaven/Runen) gemaakt uit Wilgenhout. De wilgentak zou immers de intuïtie, dromen, visioenen en inspiratie voor kunstenaars versterken. Zo was men er eveneens van overtuigd dat de wilg de impact van ongewenste gevoelens zoals bij bijv. depressie kon verminderen. De treurwilg heeft duidelijk zijn naam niet gestolen. Ook hangers e.a. ornamenten van wilgenhout hebben volgens het volksgeloof de eigenschap emotioneel evenwicht te schenken, zeker wanneer deze voorzien waren van ruinstaven/runentekens. Voorgaande herinnert ons ook aan onze hedendaagse paasgebruiken waaronder de Palmpaas, paaseieren en de met krulwilg takken versierde winkeletalages.

Om af te sluiten wenst Traditie vzw jullie graag een weelderige lente toe!

Bronnen

- Compendium van Rituele Planten in Europa, De Cleene M. & Leujeune, M.C.
- Het Paasfeest, A. Van Gilst
- Tekenkunst: M. Funia